

.....  
(pieczęć szkoły/placówki)

*„Wersja zupełna”*

**STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH  
w Zespole Szkół Nr 1  
im. Batalionów Chłopskich w Bratoszewicach**

Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej  
(Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535)
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury  
„Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870)
3. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy  
oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 1606)
4. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela  
(tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.)
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 900)
6. Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych  
(tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)
7. Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526)
8. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz. 1169)

Obowiązują od 15 sierpnia 2026 roku

## Postanowienia ogólne

1. Celem Standardów Ochrony Małoletnich jest:

- 1) zwrócenie uwagi personelu szkoły, rodziców (opiekunów prawnych) i podmiotów współpracujących na konieczność podejmowania działań na rzecz ochrony małoletnich uczniów przed krzywdzeniem;
- 2) określenie zakresu obowiązków pracowników szkoły w działaniach podejmowanych na rzecz ochrony uczniów przed krzywdzeniem;
- 3) wypracowanie adekwatnej procedury do wykorzystania podczas interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich;
- 4) wprowadzenie działalności profilaktyczno-wychowawczej w zakresie zapewnienia ochrony młodzieży przed przemocą.

2. Personel szkoły w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka, monitoruje sytuację i dobrostan dziecka oraz stosuje zasady określone w Standardach.

3. Niedopuszczalne jest stosowanie przez personel wobec dziecka jakiegokolwiek formy przemocy.

4. Ze Standardami zapoznawany jest cały personel szkoły, a także uczniowie i ich rodzice (opiekunowie prawni), zgodnie z procedurami określonymi w treści Standardów.

5. Za monitorowanie realizacji Standardów, reagowanie na sygnały ich naruszenia, ewaluowanie i modyfikowanie zapisów Standardów odpowiedzialny jest pedagog szkolny.

6. Za monitoring bezpieczeństwa urządzeń teleinformatycznych z dostępem do Internetu oraz prowadzenie rejestru interwencji i zgłoszeń odpowiada dyrektor szkoły

7. Wyróżnia się następujące formy krzywdzenia:

1) przemoc fizyczna – przemoc, w wyniku której małoletni doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożony. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za małoletniego, lub ze strony osoby, której małoletni ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec małoletniego może być czynnością powtarzalną lub jednorazową;

2) przemoc psychiczna (emocjonalna) - **intencjonalne**, nie zawierające aktów przemocy fizycznej zachowania dorosłych wobec dzieci, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju dziecka. Zaliczamy do niej m.in.: zastraszanie, szydzenie, wyzwiska, upokarzanie, groźby,

szantaż, poniżanie, zawstydzanie, wywoływanie nieadekwatnego poczucia winy, emocjonalne odrzucenie, relację z małoletnim opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu itp;

3) wykorzystywanie seksualne – włączanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między małoletnim a dorosłym lub małoletnim a innym małoletnim, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy;

4) zaniedbywanie małoletniego – chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji małoletniego z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

### **1. Zasady bezpiecznych relacji**

1. Utrzymywanie profesjonalnej relacji z uczniami i reagowanie względem nich w sposób niezagrażający, adekwatny do sytuacji i sprawiedliwy wobec innych uczniów;
2. Zachowanie cierpliwości i szacunku w komunikacji z uczniami, podkreślające zrozumienie dla uczuć przeżywanych przez nich, nie wymuszające zwierzeń na siłę i okazujące zainteresowanie, wsparcie i gotowość do rozmowy;
3. W przypadku konieczności rozmowy z uczniem na osobności, pracownik powinien pozostawić uchylone drzwi bądź poprosić innego pracownika o uczestniczenie w rozmowie (przepis nie dotyczy szczególnych pracowników Szkoły, w tym pedagoga specjalnego, psychologa). W sytuacji kiedy uczeń prosi o rozmowę przy zamkniętych drzwiach, należy uszanować prośbę dziecka z uwzględnieniem zachowania bezpiecznej odległości pomiędzy uczniem a pracownikiem
4. Pracownik Szkoły w kontakcie z uczniami:
  - a) zachowuje cierpliwość i odnosi się do ucznia z szacunkiem;
  - b) uważnie wysłuchuje uczniów i stara się udzielać im odpowiedzi dostosowanej do sytuacji i ich wieku;
  - c) nie zawstydzają ucznia, nie lekceważą, nie upokarzają i nie obrażają;
  - d) nie krzyczą, chyba że wymaga tego sytuacja niebezpieczna (zagrożenie zdrowia czy życia),
5. Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego

kontakty: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Należy zapytać dziecko o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.

6. Niedopuszczalne jest dotykanie małoletniego w sposób, który może być uznany nieprzyzwoity lub niestosowny.
7. Podczas wyjazdów i wycieczek związanych z noclegiem niedopuszczalne jest spanie z małoletnim w jednym łóżku lub w jednym pokoju.
8. Nie ujawnia informacji o uczniu osobom do tego nieuprawnionym.
9. Pracownik Szkoły zobowiązany jest do zachowania w poufności informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, dotyczących zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, seksualności, orientacji seksualnej, pochodzenia rasowego lub etnicznego, poglądów politycznych, przekonań religijnych lub światopoglądów uczniów.
10. Pracownik Szkoły nie może utrzymywać wizerunku uczniów w celach prywatnych, również zawodowych, jeżeli opiekun ucznia nie wyraził na to zgody.
11. W uzasadnionych przypadkach dopuszczalny jest kontakt fizyczny pracownika z uczniem. Do sytuacji takich zaliczyć można:
  - a) pomoc uczniowi niepełnosprawnemu w czynnościach higienicznych, jeśli typ niepełnosprawności tego wymaga, a uczeń/ jego opiekun wyrazi zgodę;
  - b) pomoc uczniowi niepełnosprawnemu w spożywaniu posiłków;
  - c) pomoc uczniowi niepełnosprawnemu w poruszaniu się po szkole;
  - d) w trakcie lekcji wychowania fizycznego pracownik może asekurować ucznia podczas wykonywania ćwiczeń.
12. Jeśli zachodzi konieczność kontaktu z uczniem, opiekunem poza godzinami pracy Szkoły, dozwolone są środki:
  - a) telefon w szkole;
  - b) służbowy e-mail;
  - c) dziennik elektroniczny;
13. Kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.

14. Nie wolno zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza miejscem pracy. Obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych)

## **2. Procedury interwencji**

1. W przypadku powzięcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, ma on obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanych informacji wychowawcy, psychologowi/pedagogowi lub dyrektorowi placówki.
2. Pedagog/psycholog wzywa opiekuna dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
3. Jeżeli poinformowanie opiekuna dziecka jest sprzeczne z dobrem dziecka lub niemożliwe, odstępuje się od tego.
4. W przypadku, gdy z rozmowy z opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego.
5. Po poinformowaniu opiekuna nie będącego sprawcą przemocy zgodnie z punktem poprzedzającym, osoba odpowiedzialna za prowadzenie interwencji składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
6. Oznakami przemocy mogą być dostrzeżone przez wychowawców ślady pobicia, unikanie sytuacji odsłaniania ciała przy przebieraniu się, noszenie długich rękawów/nogawek bez względu na warunki pogodowe itp., ale też dostrzegalne zmiany w zachowaniu się ucznia, w tym sytuacji dydaktycznej (pogorszenie ocen, frekwencja)
7. Gdy zachowanie wobec dziecka spełnia znamiona przemocy domowej należy wsząć procedurę Niebieskiej Karty poprzez przesłanie formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego właściwego ze względu na zamieszkanie osoby doznającej przemocy domowej w terminie 5 dni. W przypadku, gdy dziecko doznaje przemocy ze strony dziecka – innego członka rodziny (rodzeństwo, dalsza rodzina) można wsząć procedurę „Niebieskiej Karty” w stosunku do opiekuna, który nie reaguje na krzywdzenie dziecka.
8. Gdy zachowanie nie nosi znamion przemocy domowej, a relacje w rodzinie są w inny sposób nieprawidłowe (np. rodzice są niewydolni wychowawczo) – bądź gdy dziecko doświadcza

zaniedbania należy wystąpić do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka o wgląd w sytuację rodziny.

9. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
10. Dyrektor szkoły jest osobą odpowiedzialną za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę ucznia oraz zawiadamiania sądu opiekuńczego.
11. Z przebiegu każdej interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi Załącznik [nr] do niniejszych Standardów. Kartę załącza się do rejestru interwencji prowadzonego przez szkołę.
12. Wszystkie osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania poufności, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
13. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe, ośrodek pomocy społecznej), dzwoniąc pod numer 112 lub 999 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie sporządza notatkę służbową i przekazuje ją osobie odpowiedzialnej za prowadzenie interwencji, która odpowiada za dalszy tok interwencji, zgodnie z procedurami opisanymi w standardach.

### **3.Zasady aktualizacji i przeglądu**

1. Ewaluacja procedur pozwala na identyfikację zmian w otoczeniu, takich jak nowe formy zagrożeń, zmiany w przepisach prawnych czy nowe technologie, które mogą wpływać na bezpieczeństwo małoletnich. Regularne przeglądy umożliwiają wykrycie luk w obowiązujących standardach, dzięki czemu można zidentyfikować obszary, w których standardy nie są przestrzegane lub są niewystarczające.
2. Standardy ochrony małoletnich podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co dwa lata od dnia wejścia w życie przepisów, tzn. od dnia 15 sierpnia 2024 r. oraz według potrzeb stwierdzonych przez dyrektora placówki.
3. W ramach przeglądu standardów przeprowadza się anonimową ankietę wśród pracowników szkoły (pedagogicznych i niepedagogicznych).

4. Ankieta obejmuje w szczególności pytania dotyczące oceny przejrzystości procedur zgłaszania niepokojących sytuacji.
5. W procesie aktualizacji uwzględnia się także opinię uczniów, z zachowaniem zasad anonimowości.
6. Ankieta dla uczniów może obejmować pytania dotyczące wiedzy, do kogo mogą się zwrócić w sytuacji problemowej, poczucia bezpieczeństwa w szkole, doświadczeń związanych z przemocą rówieśniczą lub niewłaściwym zachowaniem dorosłych.
5. Wyniki ankiety są analizowane przez zespół ds. przeglądu standardów i stanowią podstawę ewentualnych zmian dokumentu oraz planowania szkoleń.

#### **4. Udostępnianie informacji**

1. Wszelkie procedury i dokumenty związane z wprowadzeniem Standardów są udostępniane personelowi, małoletnim i ich rodzicom, opiekunom prawnym.
2. Standardy w wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla małoletnich, dostępne są na tablicy ogłoszeń w holu głównym oraz na stronie internetowej szkoły.
3. Każdy pracownik, po zawarciu umowy o pracę ma obowiązek zapoznać się ze Standardami i stosować ich postanowienia. Oświadczenie o zapoznaniu się i przyjęciu do stosowania włącza się do akt osobowych pracownika.
4. Rodzice/prawni opiekunowie uczniów informowani są o miejscu publikacji Standardów przez nauczycieli /wychowawcówppp. Na wniosek rodzica/prawnego opiekuna treść standardów może być udostępniona do wglądu w formie papierowej przez dyrektora szkoły.

#### **5. Bezpieczeństwo w Internecie**

1. Szkoła, zapewnia dzieciom dostęp do Internetu oraz podejmuje działania zabezpieczające dzieci przez dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.
2. Przynajmniej raz w miesiącu są sprawdzane czy na komputerach ze swobodnym dostępem podłączonych do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik ustala kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia. Informację o uczniu, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, przekazywane są Dyrektorowi, który aranżuje dla ucznia rozmowę z psychologiem lub pedagogiem na temat bezpieczeństwa w Internecie. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informacje, że uczeń jest krzywdzony, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.
3. Na terenie placówki dostęp dziecka do Internetu możliwy jest:

- a) pod nadzorem pracownika szkoły na zajęciach komputerowych;
  - b) za pomocą sieci wifi szkoły, po podaniu hasła.
4. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika szkoły, ma on obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik szkoły czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas lekcji.
  5. Na terenie szkoły zakazuje się uczniom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych.
  6. a terenie szkoły prowadzona jest edukacja medialna - dostarczanie dzieciom wiedzy i umiejętności dotyczących posługiwania się technologią komunikacyjną, prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych, poszerzanie wiedzy na temat różnych form cyberprzemocy, prewencji oraz sposobu reagowania w przypadku pojawienia się zagrożenia.
  7. Nie wolno nawiązywać kontaktów z uczniami i uczennicami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.
  8. W trakcie lekcji osobiste urządzenia elektroniczne małoletnich powinny być wyłączone lub wyciszone, a pracowników powinny być wyciszone. Pracownicy muszą pozostawać na terenie szkoły w stałym kontakcie z kierownictwem szkoły.
  9. Dzieci i rodzice/opiekunowie prawni mają prawo zadeklarować zgodę na publikację wizerunku dzieci na stronie i profilu szkoły. Zgoda pobierana jest jednorazowo na cały okres nauki dziecka w szkole i dotyczy rejestracji działań realizowanych przez szkołę, w wydarzeń szkolnych, fragmentów zajęć czy wycieczek.

## **6. Plan wsparcia**

1. Celem planu wsparcia jest przede wszystkim:
  - 1) zainicjowanie działań interwencyjnych we współpracy z innymi instytucjami, jeśli istnieje taka konieczność;
  - 2) współpraca z rodzicami, opiekunami prawnymi w celu powstrzymania krzywdzenia małoletniego i zapewnienie mu pomocy;
  - 3) diagnoza, czy konieczne jest podjęcie działań prawnych;
  - 4) objęcie ucznia pomocą psychologiczno–pedagogiczną na terenie szkoły i pomocą specjalistyczną poza szkołą, jeśli zaistnieje taka konieczność.
2. Plan wsparcia uwzględnia:
  - 1) działania interwencyjne, mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa, w tym zgłoszone podejrzenie popełnienia przestępstwa zgłoszone do organów ścigania;
  - 2) formy wsparcia oferowane przez szkołę;

- 3) zaproponowane formy specjalistycznej pomocy pozaszkolnej, jeśli istnieje taka potrzeba.
  - 4) Planem wsparcia należy objąć także rodzeństwo pokrzywdzonego ucznia, jeśli są uczniami szkoły.
2. W przypadku bardziej skomplikowanych sytuacji (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor placówki powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: dyrektor placówki, wychowawca dziecka, pedagog/psycholog, inni członkowie personelu mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku (dalej okreśłani jako: zespół interwencyjny).
  3. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga/psychologa oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.
  4. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga/psychologa oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji

| Sytuacja dotycząca ucznia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Gdzie zgłasza szkoła                                             | Kiedy (przesłanki)                                                                  | Podstawa / uwagi praktyczne                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Zaniechywanie dziecka (brak opieki, głodzenie, brak leczenia, chroniczne wagary, brak nadzoru, nieprzygotowanie do zajęć, zagrożenie dobra dziecka)</li> <li>- Rodzice nie realizują obowiązku leczenia dziecka (np. brak terapii, brak wizyt lekarskich mimo zaleceń)</li> <li>- Rodzic notorycznie nie odbiera dziecka ze szkoły / świetlicy</li> <li>- Rodzice odmawiają współpracy z instytucjami</li> </ul> | Sąd rodzinny (wniosek o wgląd w sytuację rodzinną / zaniechanie) | Gdy dobro dziecka jest zagrożone, ale <b>brak pewności popełnienia przestępstwa</b> | art. 109 KRO; SOM – obowiązek reagowania na zagrożenie dobra dziecka; wystarczy <b>uzasadnione podejrzenie poparte dowodami</b> |
| <b>Przemoc domowa wobec dziecka</b> (psychiczna, fizyczna, ekonomiczna, zaniechanie jako forma przemocy) <ul style="list-style-type: none"> <li>- Dziecko mówi, że w domu „ciągle są awantury”,</li> <li>- Dziecko boi się wracać do domu,</li> <li>- Rodzic krzyczy, poniża dziecko, straszy je przy nauczycielu,</li> <li>- Dziecko jest świadkiem przemocy wobec matki/ojca,</li> </ul>                                                                | Niebieska Karta                                                  | Gdy istnieje <b>podejrzenie przemocy w rodzinie</b> , nawet bez zgody rodzica       | Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej; szkoła <b>nie prowadzi postępowania dowodowego</b>                                  |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- Przemoc + zagrożenie zdrowia lub życia</li> <li>- Rodzic pod wpływem alkoholu odbiera dziecko</li> <li>- Widoczne siniaki, otarcia,</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                   | Niebieska Karta + Policja                                        | Gdy przemoc jest poważna, trwała lub eskaluje                                       | NK nie wyklucza zawiadomienia Policji                                                                                           |
| <b>Podejrzenie popełnienia przestępstwa</b> (np. znęcanie się, pobicie, wykorzystywanie seksualne, groźby karalne) <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sexting z udziałem osoby dorosłej</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                  | Policja lub prokuratura                                          | Gdy czyn może być przestępstwem – nawet jeśli sprawcą jest rodzic                   | art. 304 k.p.k. – społeczny obowiązek zawiadomienia; w SOM: <b>obowiązek niezwłocznego zgłoszenia</b>                           |
| <b>Wykorzystywanie seksualne dziecka</b> (także w Internecie)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Policja / prokuratura                                            | Zawsze – bez wyjątku                                                                | przestępstwo ścigane z urzędu; brak zgłoszenia może rodzić odpowiedzialność                                                     |
| Rodzic nie współpracuje, ale brak przemocy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Sąd rodzinny                                                     | Gdy działania szkoły są nieskuteczne, a sytuacja dziecka się nie poprawia           | Sąd może zobowiązać rodziców do określonych działań                                                                             |
| <b>Uczeń krzywdzi innego ucznia – czyn karalny</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | sąd rodzinny+ Policja                                            | Gdy czyn nosi znamiona przestępstwa lub demoralizacji                               | dotyczy także uczniów nieletnich                                                                                                |
| <b>Wątpliwości, co zgłosić</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>Możliwe równoległe kilka zgłoszeń</b>                         | Jedna sytuacja może wymagać: NK + sąd + policja                                     | zgłoszenia <b>nie wykluczają się wzajemnie</b>                                                                                  |